

П'ятим, контрольним, критерієм можна вважати найнижчі інфляційні наслідки держпідтримки промислових підприємств. Збільшення витрат держави на підтримку розвитку промисловості у прямій формі (дотації, податкові пільги, пільгові цільові кредити, експортні премії тощо) і в непрямій (витрати держави на підготовку й перепідготовку кадрів, геологорозвідувальні роботи, розвиток НДЦКР, необхідних елементів виробничої інфраструктури) може призвести до дефіциту бюджету, податкових перевантажень, спровокувати інфляцію. Тому активізація промислової політики держави повинна супроводжуватися заходами антиінфляційного характеру.

Висновки. Застосування зазначених критеріїв при виробленні промислової політики вимагає широких і достовірних аналітичних і прогностичних розробок.

Наведені критерії визначення пріоритетів формування головних стратегій розвитку промислових підприємств у рамках державної промислової політики та різних способів підтримки обраних секторів індустрії дають змогу дати чітку економічну оцінку різним пропозиціям і проектам, обрати найбільш раціональні з них.

Звичайно, що при значному поліпшенні стану справ в економіці ступінь твердості застосування цих критеріїв визначення пріоритетів селективної промислової політики може бути зменшений.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Концепція державної промислової політики України / О.І. Амоша, та ін. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2000. – 424 с.
2. Руденко А.В. Управління потоками капіталів у сучасній бізнес-моделі функціонування транснаціональних корпорацій: [монографія] / А.В. Руденко. – К.: Кондор, 2004. – 480 с.
3. Чентуков Ю.І. Розвиток українських високих технологій як напрям інноваційної стратегії України / Ю.І. Чентуков // Проблеми розвитку зовнішніх зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект: зб. наук. праць. – Донецьк: ДонДУ, 2004. – С. 307–310.
4. Чентуков Ю.І. Інструментарій державної промислової політики в період кризи / Ю.І. Чентуков // Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект: зб. наук. праць. – Донецьк: ДонДУ, 2010. – Ч. 1. – С. 75–78.
5. Збалансована система показників: [монографія] / М.О. Кизим, А.А. Пилипенко, В.А. Зінченко. – Харків: ІНЖЕК, 2007. – 192 с.
6. Кизим М.О. Організація великомасштабних економіко-виробничих систем / М.О. Кизим. – Х.: Бізнес Інформ, 2000. – 108 с.

УДК 330.3:338.22

Корчева В.І.
аспірант

Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

ОЦІНКА ФІСКАЛЬНИХ ІНДИКАТОРІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

У статті здійснено оцінку основних фіскальних індикаторів України. Податкові надходження до бюджету проаналізовано згідно з методологією циклічного коригування, що допомогло оцінити їх реальний, незалежний від циклічних коливань економіки обсяг. Ефективність оподаткування в Україні розглянуто через розрахунок індексів, запропонованих сучасною методологією Віто Танзі: індексу концентрації, індексу дисперсії, індексу ерозії, індексу запізнення, індексу конкретності, індексу об'єктивності та індексу витрат psl час збору податків. За допомогою трипараметричного метода було оцінено показники крапок Лаффера для України. Такі розрахунки дали змогу дійти до певних висновків щодо сучасного стану фіскальних показників та основних недоліків податкової системи України.

Ключові слова: фіскальні індикатори, тест Віто Танзі, циклічне коригування податкових надходжень, точки Лаффера, еластичність податків.

Корчева В.И. ОЦЕНКА ФИСКАЛЬНЫХ ИНДИКАТОРОВ УКРАИНЫ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

В статье произведена оценка основных фискальных индикаторов Украины. Налоговые поступления в бюджет проанализированы с учетом методологии циклической корректировки, что помогло оценить их реальный, независимый от циклических колебаний объем. Эффективность налогообложения в Украине рассмотрена путем расчета индексов, предложенных современной методологией Вито Танзи: индекса концентрации, индекса дисперсии, индекса эрозии, индекса запоздания, индекса конкретности, индекса объективности и индекса расходов при сборе налогов. С помощью трехпараметрического метода были оценены показатели точек Лаффера для Украины. Такие расчеты позволили сделать определенные выводы касательно современного состояния фискальных показателей и основных недостатков налоговой системы Украины.

Ключевые слова: фискальные индикаторы, тест Вито Танзи, циклическая корректировка налоговых поступлений, точки Лаффера, эластичность налогов.

Korcheva V.I. THE EVALUATION OF UKRAINIAN FISCAL INDICATORS IN THE MODERN CONDITIONS OF ECONOMIC DEVELOPMENT

In the article the main fiscal indicators of Ukraine are evaluated. Tax revenues have been analyzed taking into account the cyclical adjustment methodology, which has helped to assess their real, independent of cyclical fluctuations, volume. Tax Efficiency in Ukraine was examined by calculating the indices proposed by the Vito Tanzi tax productivity test: concentration index, dispersion index, erosion index, index of lag in tax collection, specialization index, objectivity index, burden index and the index of collection expenditures. Also, using the three-parameter method, the Laffer's points for Ukraine were assessed. These calculations allowed to formulate specific conclusions about the current state of fiscal indicators and the principal weaknesses of the Ukrainian tax system.

Keywords: fiscal indicators, Vito Tanzi testing, cyclical adjustment of the tax revenues, Laffer's points, tax elasticity.

Постановка проблеми. Дослідження ефективності фіскальної політики України в умовах сучасної складної економічної ситуації є актуальною проблемою, що потребує постійного контролю. Проте аналіз стану та результативності національної фіскальної політики ускладнюється через вплив частих змін у самій структурі бюджету та податковій системі, а також через недосконалість та неповноту статистичної інформації сектору державних фінансів, що є перешкодою точної оцінки змін у фіскальній політиці. Оцінка фіскальних індикаторів, що була здійснена у статті, дає змогу більш широко розглянути недоліки сучасного стану фіскальних показників та впливу на них циклічного складника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційну базу дослідження представлено науковими працями українських учених, а також статистичними даними Комітету статистики України та Міністерства фінансів України. Так, національні економісти Твердохліб І. [8] та Лондар С. [4], спираючись на математичні методи, зробили значний вклад в аналіз точок та кривої Лаффера для України. Вдовиченко А. [2] приділив увагу аналізу циклічно скоригованого бюджету України. Іноземний економіст Віто Танзі [9; 10] запропонував оцінку стану податкової системи країни за допомогою тестування семи індексів.

Мета статті полягає в аналізі ефективності діючої фіскальної політики країни за допомогою кількісної та якісної оцінки фіскальних індикаторів, а також виявленні слабких сторін для надання рекомендацій щодо її вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Національна економіка постійно знаходиться у стані циклічного коливання. Така тенденція розвитку відображається на усіх сферах економіки, у тому числі і на показниках фіскальної діяльності держави. Основним інструментом фіскальної політики держави є податкове регулювання, а планування податкових надходжень – стратегічно важливим завданням економіки. Дослідити поведінку податкових надходжень без урахування зовнішніх шоків можна за допомогою циклічного корегування. Відповідне корегування необхідно через те, що фактичні бюджетні доходи включають до себе циклічну складову та можуть некоректно відображати характер фіскальної політики.

Циклічне коригування податкових надходжень потребує необхідності розрахунку розриву випуску. Оцінку потенційного рівня ВВП було виконано за допомогою статистичного фільтра Ходрика-Прескотта, який використовується Європейською Комісією для роз-

рахунку потенційних макроекономічних показників. Для розрахунку в аналіз були включені щоквартальні дані, скориговані на дефлятор ВВП, у 2002–2012 рр. Циклічне коригування бюджету здійснюється, відповідно, по статтям видатків та доходів держави. Для цього використовується еластичність податкової бази або бази видатків відносно розриву випуску.

Як можна побачити на рис. 1, потенційний ВВП є вищим у 2003–2006 рр., має невелику різницю в 2011–2012 рр., був нижчим за фактичний ВВП у 2002, 2007, 2013–2014 рр., та надзвичайний розрив більш як на 20% спостерігався в 2008 та першому кварталі 2015 кризових роках. Проте така перевага фактичного обсягу виробництва над потенційним у даному випадку є негативним явищем та не свідчить про стан перегріву, а характеризує економіку як таку, що має дуже низький потенціал росту. Саме тому ситуація ускладнюється під час фінансово-еко-

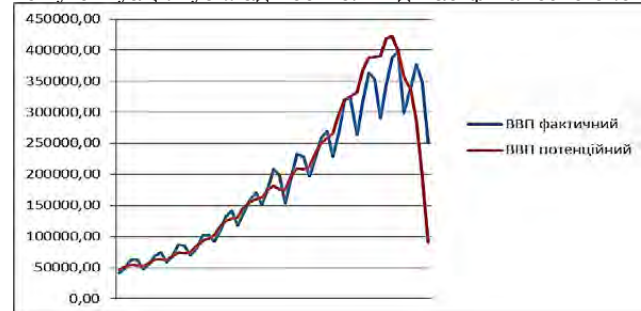

Рис. 1. Динаміка фактичного та потенційного ВВП в Україні в 2002–2014 рр.

Джерело: розраховано автором за допомогою фільтра Ходрика-Прескотта

Проаналізуємо вплив циклічного складника на податкові надходження в Україні. Оцінку зв'язку між бюджетними доходами та розривом випуску та відповідну оцінку еластичностей можна розрахувати, спираючись на таку модель:

$$\ln \frac{I_t}{Y_{t^*}} = c + \alpha \ln \frac{Y_t}{Y_{t^*}} + \varepsilon, \quad (1)$$

де I_t – доходи консолідованого бюджету, Y_{t^*} , Y_t – потенційний та фактичний ВВП відповідно, α – еластичність доходів відносно розриву випуску, ε – статистична помилка. Дана модель була використана для дослідження чутливості відношення ПДВ, податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб, акцизу та мита до розриву випуску. Обсяг доходів консолідованого бюджету, скоригований на

Таблиця 1

Циклічно скориговані податкові доходи України в 2002–2014 рр., млрд. грн.

	ПДВ	Податок з прибутку	Податок з доходів	Акциз	Мито	Інші податки	Разом
2002	13,46	9,37	1,1	3,59	2,09	5,98	35,59
2003	12,54	13,14	1,39	4,68	2,99	7,27	42,01
2004	16,62	16,13	1,29	6,07	3,98	6,97	51,06
2005	33,65	23,39	1,69	7,37	5,97	10,06	82,13
2006	50,2	26,09	2,29	7,57	6,87	11,75	104,77
2007	59,2	34,26	3,49	9,06	9,56	13,94	129,51
2008	91,74	47,71	4,58	10,16	11,85	19,13	185,17
2009	84,3	34,26	4,48	17,83	6,28	21,62	168,77
2010	75,43	36,87	5,18	20,92	8,07	19,43	165,9
2011	129,7	54,91	6,18	26,01	10,36	52,62	279,78
2012	138,35	55,62	6,78	28,61	12,86	39,67	281,89
2013	181,14	54,13	7,58	26,22	13,26	46,56	328,89
2014	138,6	39,79	12,6	44,77	12,56	31,11	279,43

Джерело: розраховано автором на основі [6]

циклічний фактор за окремими статтями доходів, становить:

$$I_{t*} = \frac{I_t}{\left(\frac{Y_{t*}}{Y_t}\right)^\alpha} = I_t \frac{Y_{t*}^\alpha}{Y_t^\alpha} \quad (2)$$

Циклічно скориговані податкові доходи за окремими статтями приведено в табл. 1.

Наведені вище розрахунки доречно порівняти з фактичними податковими надходженнями до бюджету України в 2002–2014 рр., що представлені статистичною базою Міністерства фінансів України [7].

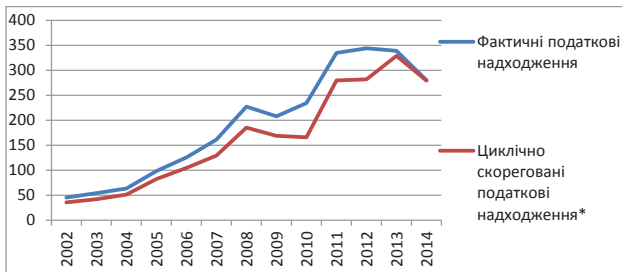

Рис. 2. Динаміка фактичних та циклічно скоригованих податкових надходжень в Україні в 2002–2014 рр.

Як можна побачити з рис. 2, циклічно скориговані податкові надходження є нижчими за фактичні, а особливо значний розрив можна спостерігати у період з 2008 по 2010 р., тобто в період економічного спаду, та в 2012–2013 рр.

Така поведінка динаміки податкових надходжень, фактичних та циклічно скоригованих, відображає залежність податкових надходжень від зовнішніх шоків та періоду економічного циклу з часовим лагом у 12–15 місяців.

Однією з сучасних методологій оцінки ефективності податкової політики є проведення тесту Віто Танзі [9; 10]. Він запропонував систему оцінки на основі семи індексів, серед яких: індекс концентрації, індекс дисперсії, індекс ерозії, індекс запізнення, індекс конкретності, індекс об'єктивності та індекс витрат під час збору податків.

Індекс концентрації податків вимірюється як частка від сумарного обсягу податкових надходжень. Для цього береться вибірка з двох-трьох основних податків чи податкових ставок (наприклад, під час здійснення податку на доходи беруться всі податкові ставки по шкалі). Для нашого аналізу буде обрано податок на доходи фізичних осіб та податок на додану вартість.

Таблиця 2

Індекси оцінки ефективності податкової системи України

	2010	2011	2012	2013	2014
Індекс концентрації	0,54	0,57	0,60	0,56	0,54
Індекс дисперсії	0,083	0,157	0,115	0,14	0,11
Індекс витрат при зборі податків	0,017	0,012	0,011	0,010	0,010
Індекс ерозії	0,84	0,88	1,03	0,958	1,01
Еластичність оподаткування	0,6	1,49	0,32	-0,46	-2,7

Джерело: розраховано автором

Розрахунок індексів концентрації свідчить про позитивну тенденцію їх збільшення протягом 2010–2012 рр., але при цьому податкові надходження є середньоконцентрованими. Після 2012 р.

індекс концентрації починає зменшуватись за рахунок зменшення загальних податкових надходжень та суттєвого зменшення надходжень від ПДВ у 2014 р. Це також пояснюється наступним індексом, запропонованим Віто Танзі, – індексом дисперсії. Високий показник індексу дисперсії в 2011 р. підтверджується інформацією Світового банку, згідно з якою в тому році Україна зайняла перше у світі місце за кількістю податків, що сплачуються.

Для розрахунку індексу дисперсії було обрано відношення податкових надходжень, що іменуються як «інші податки» у статистичних даних Міністерства фінансів України, до сукупного обсягу податкових надходжень України. Незважаючи на реформи щодо зменшення кількості податків, індекс дисперсії зменшився в 2014 р. несуттєво та залишився таким, що характеризує податкову систему України як таку, що має набір податків, які не забезпечують до бюджету великого обсягу надходжень і створюють незручності для платників податків. Тому очевидно, що реформа податкової системи має відбуватися у подальшому напрямі скорочення кількості податків.

Індекс ерозії визначає ступінь відповідності фактичних баз оподаткування потенційним, тому під час розрахунку було використано відношення фактичних податкових надходжень до планових. Тенденція 2010–2014 рр. є позитивною та свідчить про відповідність фактичних податкових сплат плановим.

Індекс витрат при зборі податків визначається як відношення загальної суми видатків на податкове адміністрування до податкових надходжень. Протягом 2010–2014 рр. можна спостерігати зменшення витрат на збір та контроль над оподаткуванням, що також є позитивною тенденцією податкової політики України.

Аналіз еластичності оподаткування України свідчить про нестійкі тенденції та змінність показників, що пояснюється післякризовим різким збільшенням податкових надходжень відносно рівня ВВП та таким самим різким зниженням темпу приросту податкових надходжень у 2012–2014 рр. Це звичайне явище стабілізації макроекономічної ситуації після кризи, але загальні тенденції свідчать, що коефіцієнти еластичності є меншими за одиницю. Тобто приріст податкових надходжень є меншим за приріст ВВП, що свідчить про недостатню ефективність податкової політики України та необхідність стимулювання цього показника до позитивного, що є більшим за одиницю. Приріст еластичності може забезпечити збільшення долі податків у ВВП, обов'язковість виконання податкових зобов'язань через посилення контролю над сплатою податків.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку України порушеними виявилися такі основоположні принципи оподаткування, як простота нарахування та сплати платежів, зручність, гнучкість та нейтральність оподаткування.

Для більш глибокого аналізу ефективності фінансової політики в Україні цікавим уявляється дослідження останньої на базі бюджетної концепції Лаффера А. У розрахунках було використано спосіб оцінки Балацького Є. [1]. Оцінка уявляє собою використання трипараметричного методу, де аргументом виступає рівень податкового навантаження:

$$Y = \alpha + \beta Q + \gamma Q^2, \quad (6)$$

де α, β, γ – необхідні для оцінювання параметри.

При цьому сумарні обсяги податкових надходжень визначаються за формулою:

$$T = \alpha Q + \beta Q^2 + \gamma Q^3 \quad (7)$$

Для визначення параметрів α , β , γ потрібно оцінити диференціали попередніх двох рівнянь:

$$\Delta Y = (\beta + 2\gamma Q) * \Delta Q \quad (8)$$

$$\Delta T = (\alpha + 2\beta Q + 3\gamma Q^2) * \Delta Q \quad (9)$$

Прирости визначаються як різниця між двома досліджуваними значеннями певних часових інтервалів. З останніх трьох рівнянь (7), (8), (9) можна визначити формули для розрахунку необхідних параметрів:

$$\gamma = \frac{\frac{\Delta T}{\Delta Q} - Y - Q \left(\frac{\Delta Y}{\Delta Q}\right)}{2Q^2} \quad (10)$$

$$\beta = \frac{\Delta Y}{\Delta Q} - 2\gamma Q \quad (11)$$

$$\alpha = Y - Q \left(\frac{\Delta Y}{\Delta Q} - \gamma Q\right) \quad (12)$$

А самі точки Лаффера визначаються як:

$$Q^* = -\frac{1}{2} \frac{\beta}{\gamma} \quad (13)$$

$$Q^{**} = -\frac{2}{3} \frac{\beta}{\gamma}, \quad (14)$$

де Q^* – точка Лаффера 1-го роду, а Q^{**} – точка Лаффера 2-го роду. Також треба зазначити, що обчислені стаціонарні крапки можуть бути дійсно крапками Лаффера тільки за виконання двох нерівностей: $\beta > 0$ та $\gamma < 0$.

Отримані результати зазначено в табл. 2. Як бачимо з таблиці, податкове навантаження в Україні (що було розраховано як доля податкових надходжень країни у ВВП та відображено на рис. 3 у вигляді $Q_{\text{факт.}}$) є меншим за точки Лаффера 1-го та 2-го роду крім 2013 р. Крім того, необхідні умови виконання нерівностей не виконуються в 2003, 2006, 2009, 2011 та 2012 рр.

Таблиця 3

Оцінювання фіскальних індикаторів крапок Лаффера для України

t	γ	β	β/γ	Q^*	Q^{**}
2003	6338059	-6463251,8	-1,020	0,510	0,680
2004	-11905971	6829380,1	-0,574	0,287	0,382
2005	-30179839	24810959,8	-0,822	0,411	0,548
2006	71307699	-68244156,7	-0,957	0,479	0,638
2007	-45737947	38158167,5	-0,834	0,417	0,556
2008	-14897637	10275615,8	-0,690	0,345	0,460
2009	24967561	-26776117,1	-1,072	0,536	0,715
2010	-24333486	16132527,7	-0,663	0,331	0,442
2011	8197785	-13472266,0	-1,643	0,822	1,096
2012	-1901745	-3927504,1	2,065	-1,033	-1,377
2013	-8924761	2198208,9	-0,246	0,123	0,164

Джерело: розраховано автором на основі [8]

Використовуючи і далі метод трипараметричної квадратичної функції можна записати виробничу функцію для України в період 2003–2013 рр.:

$$Y = 1462387 - 16400810q + 22663274q^2, \quad (15)$$

а відповідна фіскальна функція буде мати вигляд:

$$x = 1462387q - 16400810q^2 + 22663274q^3 \quad (16)$$

Спираючись на отримані дані у табл. 3 та рис. 3, можна зазначити такі характерні для України особливості.

По-перше, отримані точки Лаффера 1-го та 2-го роду демонструють значну нестабільність у часі. Так, точка Лаффера України 1-го роду коливається в інтервалі від 28,7% до 41,7%, а 2-го роду – від 38,2% до 55,6%, причому в 2013 р. ці точки опинилися на

вкрай низьких значеннях – 12,3% та 16,4% відповідно. Таким чином, варіація точки Лаффера 1-го роду становила 13%, а 2-го роду – 17,4%. Така нестійкість свідчить про значну трансформацію фіскальної системи протягом досліджуваного періоду. Фактичне податкове навантаження також змінювалось від 20,3% до 25,6%, а потім – до 18%. Значний розрив між фактичними значеннями фіскального навантаження та номінальними свідчать у цьому випадку, на жаль, не про занижений податковий тиск, а про наявність високої долі несплачених податків та недоотримання відповідних надходжень бюджетом.

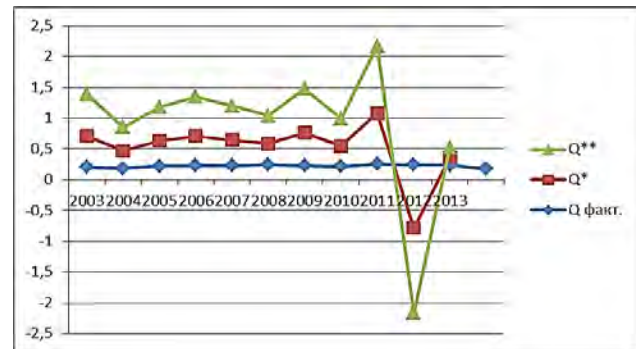

Рис. 3. Порівняння фактичного податкового навантаження з точками Лаффера в Україні в 2003–2013 рр.

По-друге, ефективність фіскальної політики країни була неоднаковою протягом різних проміжків часу. Якщо в 2003–2012 рр. податковий тиск на економіку був меншим за точки максимуму Лаффера, то в 2013 р. фактичне навантаження суттєво перевищило точки Лаффера як 1-го, так і 2-го роду. Це свідчить про те, що в 2013 р. уряд проводив неефективну та навіть помилкову фіскальну політику.

Поступове зниження значень крапок Лаффера свідчить про погіршення фіскального клімату у країні та тенденцію до зниження фіскальної терпимості виробника. Особливого загострення ситуація набула в 2013 р. А значний розрив між крапками Лаффера 1-го та 2-го роду (біля 10 п.) створює ситуацію конфлікту між інтересами держави та виробника щодо обрання критерію оптимізації фіскального навантаження.

Основними проблемами, що перешкоджають удосконаленню досліджень у сфері оптимізації податкового навантаження, є проблеми достовірності та повноти статистичної інформації, наявність широкого тіньового сектору економіки, нестабільність соціально-політичних умов. Окрім того, сама величина оптимальної податкової ставки може змінюватись залежно від стану національної економіки, тому крива Лаффера може діяти лише у фіксований момент часу чи на короткострокових інтервалах, коли структурні зміни є незначними.

Висновки. Таким чином, фіскальна політика в Україні не має єдиної спрямованості та є нестабільною. Методика циклічного корегування бюджету була використана для визначення обсягу податкових надходжень без фактору циклічних коливань економіки. Було визначено, що податкові надходження залежать від циклічних коливань із лагом у 12–15 місяців. Ефективність податкової політики країни була оцінена за допомогою сучасного тесту Віто Танзі, який дав змогу виділити такі недоліки фіскальної системи, як наявність податків, що не забезпечують необхідних надходжень до бюджету, та поступове зменшення ролі податкової політики як інструмента впливу на економічні

процеси. Аналіз точок Лаффера для України дав змогу охарактеризувати фіскальну систему України як таку, що підлягала постійним трансформаціям та змінам, а бюджет – як такий, що недоотримав значну долю надходжень. Усе це є причиною тенденції до погіршення фіскального клімату в Україні та загострення суперечностей між інтересами економічних суб'єктів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Балацкий Е. Эффективность фискальной политики государства / Е. Балацкий // Проблемы прогнозирования. – 2000. – № 5. – С. 32–45.
2. Вдовиченко А.М. До проблем інтерпретації циклічно скоригованого бюджетного балансу країни / А.М. Вдовиченко // Эффективная экономика. – 2012. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?oregation=1&iid=1618>.
3. Виклюк М., Мостіпан Ю. Діагностика сучасного стану індикаторів розвитку податкової системи України / М. Виклюк, Ю. Мостіпан // Фінансова парадигма в добу глобалізації. – 2013. – № 3 (11). – С. 14–21.
4. Лондар С. Расположение национальной экономики на кривой Лаффера / С. Лондар // Бизнес Информ. – 1999. – № 9–10. – С. 61–65.
5. Лопушняк Г. Бюджетні видатки як інструмент державного регулювання соціально-економічного розвитку України / Г. Лопушняк // Демократичне врядування. – 2010. – № 6. – С. 9.
6. Мельник О.Я. Індикатори рівня розвитку національних податкових систем / О.Я. Мельник // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 4. – Т. 1. – С. 114–119.
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua>.
8. Твердохліб І. Крива Лаффера як інструментальний засіб оцінювання ефективності фіскальної політики держави: проблеми застосування в Україні / І. Твердохліб // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2013. – № 11 (149). – С. 270–280.
9. Танзи В., Хауэлл З. Налоговая политика для развивающихся стран / В. Танзи, З. Хауэлл // Вопросы экономики, МВФ. – 2001. – № 7. – 21 с.
10. Tanzi Vito. Tax Systems and Policy objectives in Developing Countries: General Principles and Diagnostic Tests // International Monetary Fund. Fiscal Affairs Department. – 1983. – 24 с.

УДК 338.439.5

Логоша Р.В.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри аграрного менеджменту
Вінницького національного аграрного університету*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ОВОЧІВ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Розглянуто особливості державного регулювання ринку овочів в Україні. Встановлено проблемні аспекти та протиріччя існуючого механізму державного регулювання розвитку ринку овочів в Україні. Запропоновано на основі зарубіжного досвіду напрями вдосконалення механізму державного регулювання розвитку ринку овочів в Україні.

Ключові слова: державне регулювання, державна підтримка, овочева продукція, ринок овочів, овочепродуктовий підкомплекс.

Логоша Р.В. ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ РЫНКА ОВОЩЕЙ: СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ, ПУТИ РЕШЕНИЯ

Рассмотрены особенности государственного регулирования рынка овощей в Украине. Выделены проблемные аспекты и противоречия существующего механизма государственного регулирования развития рынка овощей в Украине. Предложены на основе зарубежного опыта направления совершенствования механизма государственного регулирования развития рынка овощей в Украине.

Ключевые слова: государственное регулирование, государственная поддержка, овощная продукция, рынок овощей, овочепродуктовый подкомплекс.

Logocha R.V. GOVERNMENT CONTROL OF MARKET VEGETABLES: STATE, PROBLEMS, WAYS OF DECISION

The features of government control of market of vegetables are considered in Ukraine. Problem aspects and contradictions of existent mechanism of government control of market of vegetables development are distinguished in Ukraine. Directions of perfection of mechanism of government control of market of vegetables development are offered on the basis of foreign experience in Ukraine.

Keywords: government control, state support, vegetable products, market of vegetables, vegetable food subcomplex.

Постановка проблеми. Овочева продукція посідає особливе місце серед важливих харчових продуктів людини. Для України вирощування овочів є традиційним напрямом діяльності завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам для вирощування основних овочевих культур. Тому галузь овочівництва має усі передумови для значного розвитку. Однак наявний потенціал вітчизняного овочепродуктового підкомплексу використовується незадовільно через низку факторів, а саме: недосконале законодавче забезпечення розвитку ринку овочів, особливості ціноутворення на овочеву продукцію, низький платоспроможний попит населення в країні, незбалансований рівень виробництва овочевої продукції, низький рівень розвитку оптової та роздрібної торгівлі тощо.

Однією з головних причин повільного розвитку ринку овочів в Україні є недосконалий механізм державного регулювання, який залишається мало-ефективним і не завжди адекватно реагує на наявні проблеми – як внутрішні, так і зовнішні. Тому актуальним є питання вдосконалення механізму державного регулювання розвитку ринку овочів, розробка нових напрямів діяльності, підвищення ефективності діяльності органів державного управління, вдосконалення інструментів державного регулювання на ринку овочів на місцевому, регіональному та національному рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти державного регулювання ринку овочів досліджували такі науковці, як В. Андрійчук, В. Бойко,